

Stakeholdermeeting RAMAS

Welkomstwoord

TEAM RAMAS

Wim Maes, Diensthoofd BVNB, Departement Beveiliging en vervoer
Martine Liebens, projectleider

Stéphane Célestin, Sr. Expert, Departement Beveiliging en vervoer

Tim Collage, Expert, Departement Beveiliging en vervoer

Lien De Decker, Expert, Departement Beveiliging en vervoer

Philippe Maerevoet, Jurist, Dienst juridische zaken en vertalingen

Annik De Brouwer en Melissa Opara: administratieve ondersteuning

Agenda

Agenda 07/11

Uur	Onderwerp	Spreker	
9:00 – 9:30	Ontvangst		
9:30 – 9:40	Welkomstwoord	Rony Dresselaers, Directeur Vervoer & Beveiliging (FANC)	
9:40 – 10:50	Behandeling opmerkingen ontwerp KB RAMAS	Martine Liebens Philippe Maerevoet Stéphane Celestin	
10:50 – 11:05	Pauze		
11:05 – 12:15	Bespreking Technische Reglementen & aanbevelingen	Lien De Decker Wim Maes	
12:15 – 13:15	Lunch		
13:15 –	DBT: status update	Luc Verriest	
	Counter UAV: status update	Lien De Decker – Lisa De Laet	
	Explosieven: toekomstige acties	Wim Maes	
	Wetswijziging TW: status update	Lien De Decker	
	DAB	Rony Dresselaers	
	Inspecties: impact nieuwe werking (CIS)	Steven Stroobandt	

Koninklijk Besluit

Commentaren stakeholders

Algemeen

- In het totaal meer dan 400 commentaren ontvangen van 12 verschillende organisaties:
 - $\frac{3}{4}$ ervan over het KB zelf
 - Ongeveer 60 over de wijzigingen ARBIS
 - De rest globale opmerkingen
 - Kleine 30-tal over het aanvraag formulier
- Alle commentaren werden geanalyseerd
- Niet alle commentaren vandaag behandelen – wel de voornaamste
- Grotere discussiepunten geïdentificeerd die meer tijd vragen om uit te klaren

Werkwijze FANC

- Indeling gemaakt:
 - Soort commentaar:
 - Vertaling/taalkundig
 - Inhoudelijk
 - Praktijk
 - Verduidelijking nodig
 - Verkeerd begrepen
 - Andere
 - Aanvaardbaar:
 - Ja
 - Nee
 - Voor discussie
 - Antwoord FANC

Feedback op de commentaren

- Vandaag de voornaamste commentaren
- Deze zijn verder in de presentatie opgesplitst is:
 - Globale commentaren
 - Specifieke aandachtspunten
 - Specifieke onderwerpen - artikelen
- Later zal elk individueel ingezonden commentaarblad beantwoord worden
- Wanneer? Als alle discussiepunten uitgeklaard zijn.

Voorafgaandelijke opmerking

De RAMAS tekst is opgesteld voor alle inrichtingen waar er radioactieve stoffen aanwezig zijn.

De klasse I inrichtingen hebben reeds een fysiek beveiligingssysteem.

De beveiligingsmaatregelen die al in plaats zijn kunnen ook gebruikt worden voor de beveiliging van radioactieve stoffen.

Globale opmerkingen

Terminologie

- Tekst zal gescreend worden op het gebruik van de juiste terminologie:
 - Handelingen
 - Inrichting – installatie
 - Gebruik buiten inrichting
 - ...
- Coherentie tussen regelgevingen verkrijgen
- Definities: zullen op hun correctheid gecontroleerd worden

Bijlage 1

- Lijst D-waarden
- Na verificatie eventueel een verwijzing naar bijlage VI ARBIS

Tool berekening R-waarde

- Verbeteringen nodig
 - Nieuwe nucliden toegevoegd
 - Verwijderen van bepaalde nucliden ($T_{1/2} < 24u$)
- Suggesties mogen worden doorgegeven

Op welk niveau moet erkenning gevraagd worden

- Voor klasse II, IIA en III:
- Aanvraag voor goedkeuren van het beveiligingsplan (= beschrijving van het beveiligingssysteem) wordt gekoppeld aan de oprichtings- en exploitatievergunning (ARBIS).
- Voor klasse I:
- Aanvraag voor goedkeuring beveiligingsplan in te dienen samen met aanvraag oprichtings- en exploitatievergunning (ARBIS): proces is beschreven in KB-RAMAS.

Beveiligingsplan versus erkenningsdossier

- Beveiligingsplan is enkel nodig als radioactieve stoffen van de CAT 1, 2 of 3 niet in veiligheidszones aanwezig zijn
- Voor alle radioactieve stoffen aanwezig is de veiligheidszones zijn art 3: indeling en art. 12: inventaris van toepassing: waar dit moet opgenomen worden is nog in discussie.
- Beveiligingsplan moet:
 - alle informatie bevatten die in het KB zijn opgenomen en
 - opgesteld worden volgens het formulier dat in het technisch reglement zal opgenomen worden
- In het beveiligingsplan kan verwezen worden naar het erkenningsdossier voor elementen die gelijklopend zijn
- Indien door implementatie RAMAS wijzigingen in de fysieke beveiligingsmaatregelen → modificatiedossier NUC

Specifieke aandachtspunten

Afgevaardigde Radiologische Beveiliging

Veel commentaren over:

- De taken en verantwoordelijkheden van de ARB
- De link tussen de ARB en andere wettelijk vereiste functies o.a. de AFB
- De interface met de Dienst Fysische controle (DFC)
- Verhouding tussen ARB en exploitant

Afgevaardigde Radiologische Beveiliging

1. Wat is o.a. van belang:
 - ARB moet kennis van beveiliging hebben
 - Samenwerking tussen ARB en DFC
 - Functies van ARB en AFB kan gecombineerd worden of er is een samenwerking nodig tussen beide
 - Beheer van interfaces safety – security
2. FANC zal, naar aanleiding van de commentaren, de taken en verantwoordelijkheden van de ARB beter/op andere wijze formuleren

Opleiding ARB betreffende beveiliging radioactieve stoffen

- Weinig bestaande opleidingen
- IAEA
- Train the trainer
- Opleiding Belgische context
- Vanaf 2023: contacten met IAEA zijn reeds gelegd
- Ook voor de beveiligingsopleiding van de AFB worden in de wijzigingsbesluiten specifieke bepalingen opgenomen

Structuur wetgeving

Commentaar:

- Veel technische reglementen
- Definities niet opgenomen

Antwoord FANC:

- Hiërarchie van wetteksten:
 - Wet
 - Koninklijk Besluit
 - Technisch Reglement van het FANC
- Begrippen gedefinieerd in een hogere regeling hoeven geen nieuwe definitie.

Structuur wetgeving (2)

Technisch reglement (TR):

- Voor technische aangelegenheden
- Ondertekend door Directeur generaal van het FANC: sneller wijzigen
- Geen nieuwe vereisten – wel aanvullende modaliteiten: bvb templates, versturingsmodaliteiten.
- Uitwerking van de verplichtingen die in KB staan
- Rechtsgrond voorzien in KB
- Moet niet steeds een apart TR zijn, kan gecombineerd worden
- Inhoud van een aantal TR's zal nog voorgelegd worden

Radioactieve stoffen ingedeeld in cat. 4 & 5

- In KB RAMAS zijn deze stoffen onderworpen aan beveiligingsniveau D
- Geen vereisten opgenomen voor dit beveiligingsniveau

FANC-wet 1994: artikel 17quater:

- de Koning :
 - Deelt de stoffen in
 - Bepaalt beveiligingsniveau
 - Bepaalt de beveiligingsmaatregelen voor categorieën met hoogste risico
 - Bepaalt erkenningsprocedure
 - Kan opleidingsvereisten vastleggen

Radioactieve stoffen ingedeeld in cat. 4 & 5

- **Het Agentschap:**
 - Bepaalt de principes voor maatregelen bij behoedzaam beheer voor de categorieën met laagste risico

In het KB mag er niets opgenomen worden betreffende behoedzaam beheer want het is niet aan de Koning om dit te bepalen maar aan het Agentschap. Dit zal in een Technisch reglement van het Agentschap opgenomen worden.

Specifieke onderwerpen - artikelen

Toepassingsgebied

- Alle radioactieve stoffen die niet vrijgesteld zijn (niet vrijgegeven zijn)
- Eender welke vorm: ingekapseld, niet ingekapseld, ...
- Ook radioactief afval: zijn ook radioactieve stoffen
- Aanwezig in inrichtingen van klasse I, II of III
- Uitgezonderd : kernmaterialen onderworpen aan NUC regelgeving
- Uitgezonderd: geconditioneerd afval in de bergingsinstallatie Cat A
→ KB-berging

Toepassingsgebied

Wat moet nog voorzien worden:

- Kernmaterialen die niet in CAT I, II of III valen van de Convention on the Physical Protection of Nuclear Materials (CPPNM) (CAT IV)
- Inclusief natuurlijk uraan, verarmd uraan en natuurlijk Thorium
- footnote c) van de tabel van de wet bepaalt dat dit “behoedzaam beheer” → RAMAS

Toepassingsgebied

- Gedecategoriseerde kernmaterialen aanwezig in geconditioneerd radioactief afval bestemd voor oppervlakte berging
- Decategorisering kan enkel als de exploitant aantoont:
 - Niet verspreidbaar
 - Niet recupereerbaar
 - Niet meer bruikbaar voor nucleaire doeleinden

Détermination de la valeur-R et des sommations

Le texte est très clair pour les cas “facile”

Beaucoup de questions sur des situations spécifiques: on répond à certaines questions et les autres seront traitées au cas par cas.

Quelques exemples:

- Conteneur de 20' avec matériel contaminé, >2 tonnes: est-ce une CAT3?
 - NON, la désignation CAT3 n'est valable que pour de grandes pièces solides activées ou contaminées. Un conteneur peut être ouvert et les matériaux peuvent être sortis.

Détermination de la valeur-R et des sommations

- Des déchets conditionnés stockés ensemble avec des déchets non-conditionnés: quelle est la valeur-R?
 - La valeur-R maximale des déchets conditionnés + la valeur-R de chaque fût individuel des déchets non-conditionnés
- Est-ce les pièces massives doivent être monolithiques?
 - À première vue non mais elles doivent être indivisibles. À évaluer au cas par cas.
- Quelle est la valeur-R d'une pièce métallique massive activée en CAT 3 qui doit être sommée avec d'autres substances radioactives?
 - Encore à réfléchir!

Qu'est-ce qui est fixé en permanence?

- Dispense de sommation pour les sources fixées en permanence
- But = dispenser de sommation les sources qui sont montées dans un processus de production
 - Par exemple: là où il faut plusieurs démontages afin de voler plusieurs sources
 - Les cas devront être examinés séparément
- Les substances radioactives dans une matrice solide ne sont pas considérées ici.

Forces de l'ordre

- Le but de la disposition de l'AR:
 - Échanger de l'information entre exploitant et forces de l'ordre
 - Afin que les forces de l'ordre soient au courant de l'existence de l'établissement
 - Et puissent donner la priorité adéquate en cas d'appel
 - Afin de faciliter une éventuelle intervention

Gestion d'accès

- En fonction des barrières pour les substances radioactives et les périmètres pour la protection physique des matières nucléaires.
- L'habilitation pour des matières nucléaires est en application.
- Dans le cas où uniquement RAMAS est d'application une attestation de sécurité RAMAS est nécessaire
- L'habilitation NUC est OK pour l'attestation RAMAS
- L'attestation NUC est ok pour l'attestation RAMAS
- L'attestation RAMAS a une validité de 5 ans maximum

Sécurité des documents de sécurité radiologique

- La définition d'un document de sécurité radiologique sera inscrit dans la future loi.
- Le niveau est "Diffusion restreinte-RAD"
- Les document catégorisés "NUC" doivent garder cette catégorisation
- À partir de l'entrée en vigueur de l'AR RAMAS → application des règles RAMAS
- Une protection plus haute est toujours permise
- Plus d'informations dans le règlement technique: voir plus tard

Non-conformité avec l'article 29.3 RGPRI concernant l'affichage

AR-RAMAS: documents / informations sécurisés

Article 29.3: plan des lieux avec indication de la zone contrôlée doit être affiché

Est-ce contradictoire? Non

- L'affichage sert aux services de secours
- Uniquement du point de vue sécurité = pas idéal mais il n'y a pas d'information quant à la façon dont cette zone est sécurisée, information juste concernant l'emplacement dans la zone
- Compromis entre sûreté et sécurité

Vérification de présence de substances radioactives

- La vérification de présence n'est pas un contrôle physique par définition, par exemple:
 - Une source montée sur un processus de production: une alarme est générée en cas d'absence; donc la source est présente s'il n'y a pas d'alarme
 - les substances radioactives sont présentes dans un espace où les portes n'ont pas été ouvertes pendant les 24 dernières heures
 - Enregistrer la prise et la restitution de substances radioactives
- Respect de toutes les mesures de radioprotection
- Fréquence de vérification: journalière, hebdomadaire et mensuelle (recommandation de l'AIEA)
- Des vérifications existantes peuvent être utilisées, voir étendues

Inventaire

- Pas de nouvel inventaire requis
- Les inventaires existants peuvent être utilisés
- Y ajouter l'espace sécurisé qui contient les substances
- Cet inventaire ne doit pas être envoyé à l'AFCN
- Le but est que l'exploitant sache ce qu'il y a dans chaque espace sécurisé afin que la vérification des substances présentes devienne plus facile et que les anomalies soient détectées plus facilement
- L'inventaire peut être fait sur le nombre de futs ou sacs, ...

Irrégularités dans l'inventaire

Quelles sont les irrégularités dans l'inventaire?

- Absence (ou présence) non normale de substances radioactives
- Le nombre de sources présentes ne correspond pas au nombre qu'il devrait y avoir
- Des dispositions existent déjà dans le RGPRI pour tracer le vol et les pertes
- Une vérification interne a été effectuée pour s'assurer que les substances ne se sont pas retrouvées "accidentellement" ailleurs ou que l'on a "oublié" de mettre à jour l'inventaire.

Appareil comme barrière

Quand est-ce qu'un appareil est une barrière?

Si toutes les conditions d'une barrière peuvent être réunies !

- Anti-effraction
- Contrôle d'accès
- Détection et vérification

« Pratiques imprévues »

Terminologie à affiner

Il n'est pas question de permettre des pratiques qui n'ont pas été approuvées

Le but est d'identifier "l'utilisation/la manipulation de substances radioactives" en dehors de l'espace sécurisé, en dehors du lieu normal d'utilisation.

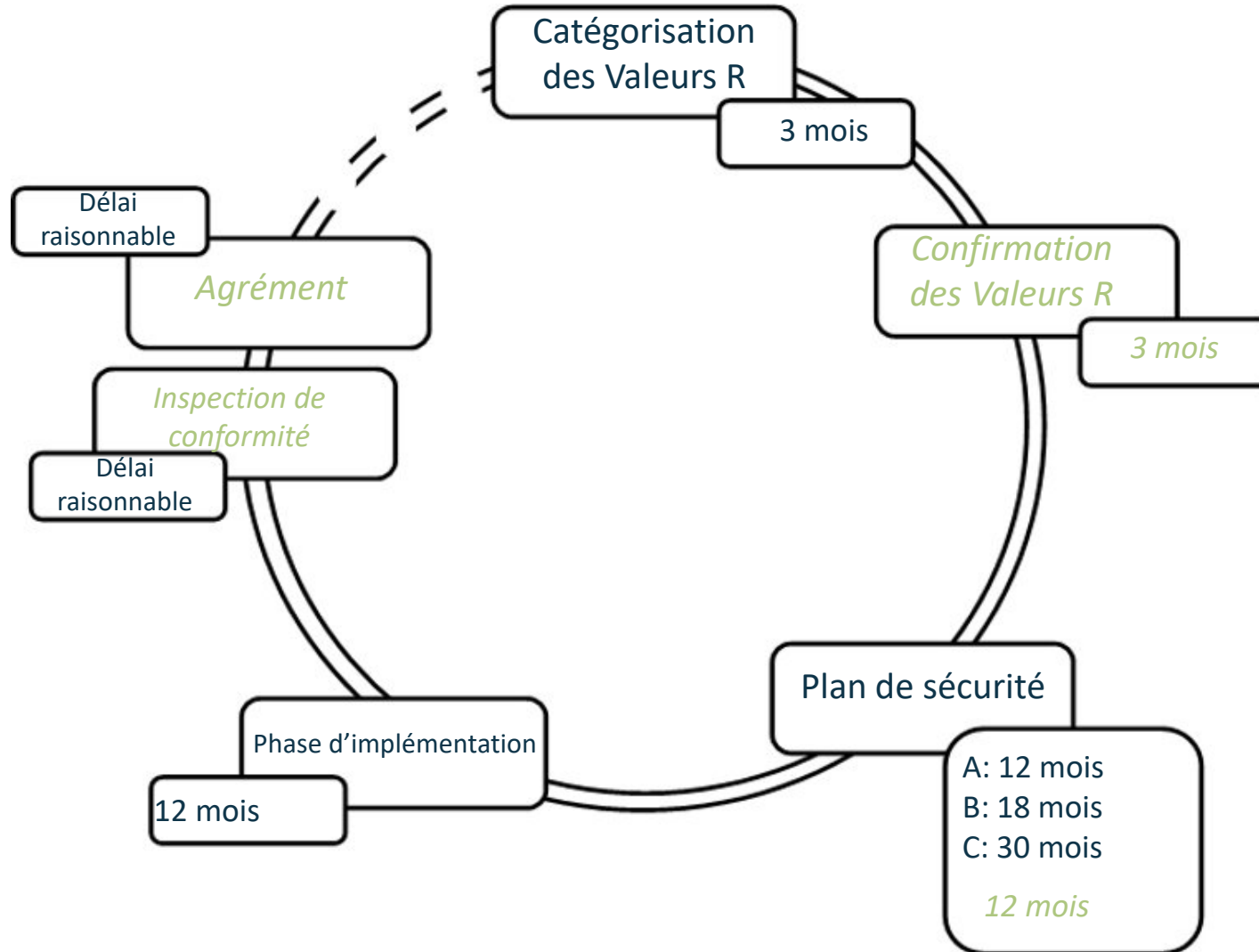
Notification d'un incident de sécurité

- Élargir les réglementations techniques existantes (safety) pour inclure les incidents de sécurité
- Les notifications à l'AFCN se passeront de la même façon

Notification d'un incident de sécurité

- Élargir les réglementations techniques existantes (safety) pour inclure les incidents de sécurité

Mesures transitoires

Mesures transitoires

Date d'entrée en vigueur = J		Approbation du plan de Sécurité par l'AFCN	Fin implémentation
Envoi calcul valeur R	J+3 mois		
Confirmation valeur R	J \pm 6 mois		
Soumettre plan de sécurité de CAT 1	\pm J+18 mois	\pm J+30 mois	\pm J+42 mois
Soumettre plan de sécurité de CAT2	\pm J+24 mois	\pm J+36 mois	\pm J+48 mois
Soumettre plan de sécurité de CAT 3	\pm J+36 mois	\pm J+48 mois	\pm J+60 mois

